

dnia 13 września 2021 r.

Szanowny Pan Rzecznik Praw Obywatelskich

Stale Prezydium Forum Współpracy Sędziów, w związku z decyzją Ministra Sprawiedliwości o odsunięciu sędziego Adama Synakiewicza od czynności służbowych, wnosi o podjęcie niezwłocznej interwencji i:

- 1) wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości w sprawie uchylecia decyzji o zarządzeniu przerwy w czynnościach służbowych sędziego Adama Synakiewicza;
- 2) podjęcie działań zmierzających do usunięcia niekonstytucyjnych zapisów uprawniających Ministra Sprawiedliwości do zarządzenia takiej przerwy w stosunku do sędziego.

Instytucja zarządzenia natychmiastowej przerwy w pracy sędziego, uregulowana w art. 130 u.s.p., jest w istocie zbieżna z zawieszeniem sędziego w czynnościach służbowych. Zgodnie z art. 180 ust. 2 Konstytucji zawieszenie sędziego w urzędowaniu może nastąpić wyłącznie na mocy orzeczenia sądu. W świetle polskiej Konstytucji żaden organ władzy wykonawczej, a tym bardziej polityk, nie może być uprawniony do pozbawienia sędziego prawa wykonywania zawodu.

Rozumiemy, że w sytuacjach drastycznych (abstrahując od zupełnie odmiennej sprawy sędziego Adama Synakiewicza) musi istnieć możliwość natychmiastowego odsunięcia sędziego od pracy, nawet jeszcze przed decyzją sądu dyscyplinarnego. Dlatego co do zasady nie sprzeciwiamy się instytucji zarządzenia przerwy. Tyle, że decyzja taka może być wydana wyłącznie przez bezpośredniego przełożonego sędziego – prezesa sądu z zapewnieniem niezwłocznej kontroli decyzji przez sąd dyscyplinarny.

Sytuacja, w której organ władzy wykonawczej i czynny polityk, wyrażając niezadowolnienie z treści orzeczenia niezawisłego sądu, podejmuje decyzję o czasowym pozbawieniu sędziego prawa wykonywania zawodu jest sytuacją całkowicie nieakceptowalną w demokratycznym państwie prawnym (art. 2 Konstytucji), narusza przewidziany w Konstytucji trójpodział i równowagę władz i związaną z tym niezależność władzy sądowniczej od władzy wykonawczej (art. 10 ust. 1 Konstytucji RP), prowadzi do uzurpacji przez władzę wykonawczą nadrzędności nad władzą sądowniczą oraz zastraszania i zmuszania sędziów do orzekania zgodnie z oczekiwaniami partii rządzącej.

Za niekonstytucyjne uznać zatem należy samo uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do zarządzenia natychmiastowej przerwy w czynnościach służbowych sędziego na podstawie art. 130 § 1 u.s.p.

Termin rozpoznania decyzji o przerwie przez sąd dyscyplinarny, określony w art. 130 § 3 u.s.p., również jest niekonstytucyjny. W istocie bowiem zapewnia tylko pozorną kontrolę decyzji prezesa sądu (ministra) skoro przewiduje taki sam termin jak okres samej przerwy, czyli 1 miesiąc. Niezwłoczność działania w tej sprawie ze strony sądu dyscyplinarnego powinna być oczywista i wydaje się możliwe, w stosunku do tego terminu, zastosowanie analogii do terminów rozpoznania wniosków aresztowych (art. 254 § 1 k.p.k.), tj. 3 dni (przy nałożeniu obowiązku natychmiastowego poinformowania sądu). Tylko w takiej sytuacji można uznać, że kontrola

decyzji prezesa sądu o odsunięciu sędziego od pracy jest zapewniona w sposób rzeczywisty. Pamiętać przy tym trzeba, że decyzja o pozbawieniu sędziego prawa do orzekania, jako dotycząca podstawowych interesów społecznych (prawa stron do rozpoznania spraw przydzielonych danemu sędziemu) powinna mieć charakter wyjątkowy i poddana niezwłocznej kontroli niezawisłego sądu.

Należy jeszcze dodać, że zarówno ogólne podstawowe reguły prawa, jak i wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 15 lipca 2021 r. – pkt 1 tiret drugie (w sprawie C – 791/19) przewidują, iż co do zasady treść orzeczenia sądowego nie może być kwalifikowana jako przewinienie dyscyplinarne. To oczywiście powoduje, że przepis art. 107 § 1 pkt 3 u.s.p., jako odnoszący się do działań sędziego związanych z wykonywaniem czynności orzeczniczych, a stanowiący podstawę zarzutu dyscyplinarnego sędziego Adama Synakiewicza i w konsekwencji podstawę zarządzenia przerwy na podstawie art. 130 § 1 u.s.p., również musi być uznany za sprzeczny z konstytucyjnym i europejskim porządkiem prawnym.

W związku z powyższym decyzja Ministra Sprawiedliwości wobec sędziego Adama Synakiewicza jest niezgodna z Konstytucją i to zarówno w aspekcie systemowym (ustawowego uprawnienia), jak i merytorycznym (podstaw decyzji). U jej podstawy leży bowiem wyłącznie wydanie przez sędziego Adama Synakiewicza orzeczenia sądowego niezgodnego z oczekiwaniem organu władzy wykonawczej i polityków rządzącej partii. Stanowi to naruszenie wskazanych reguł prawa i wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE. Stąd też konieczność podjęcia działań zmierzających do niezwłocznego uchylecia jej skutków, a w dalszej perspektywie – do pozbawienia polityków instrumentu wpływania na decyzje sędziów.

*podpisali niżej wyszczególnieni
członkowie Stałego Prezydium
Forum Współpracy Sędziów:*

*Bartłomiej Starosta, sędzia SR w Sulęcinie
Agnieszka Niklas-Bibik, sędzia SO w Słupsku
Waldemar Żurek, sędzia SO w Krakowie
Michał Bober, sędzia SA w Gdańsku
Jerzy Geisler, sędzia SA w Poznaniu
Aleksandra Janas, sędzia SA w Katowicach
Rafał Jerka, sędzia SO w Olsztynie
Grzegorz Kasicki, sędzia SO w Szczecinie
Robert Kirejew, sędzia SA w Katowicach
Krzysztof Kozłowski, sędzia SR w Wysokiem Maz.
Justyna Małłek-Napierała, sędzia SR w Lesznie
Tomasz Marczyński, sędzia SR w Belchatowie
Jerzy Nawrocki, sędzia SA w Lublinie
Jacek Niedzielski, sędzia WSA w Gorzowie Wlkp.
Katarzyna Wesołowska-Zbudniewek, sędzia SO w Łodzi*